

Nr 119.

Av herr **Örne m. fl.**, om tillfällig tullfrihet å vissa slag av spannmål m. m.

Vägledande för riksdagens behandling av skyddstullsfrågor under de senare åren har varit den grundsatsen, att inga väsentliga förändringar böra ske i gällande tullsats, vare sig för industri eller jordbruk, annat än i samband med en mer genomgripande förändring av Sveriges handelspolitik. De avvikelser från denna grundsats, som skett under världskriget och de närmaste åren därefter, ha varit av provisorisk natur. Sålunda försattes exempelvis under den tid, levnadskostnaderna befunno sig i den starkaste stegringen, spannmålstullarna ur kraft, och i samband med återgången till de förut gällande fasta tullsatserna gjordes under ett par år experiment med glidande tullsats.

Sedan det svenska penningväsendet återvunnit sin gamla stadga och en allmän stabilisering av valutan börjat inträda i Europa, torde hållbara skäl tala för att i det stora hela följa de först angivna linjerna och icke genom godtyckliga ingrepp rubba förhållandet mellan olika näringsgrenar.

Vidhållandet av denna allmänna uppfattning av den svenska tullpolitiken synes emellertid icke böra innebära, att en tullsats bibehålles, även för den händelse, att dess karaktär på grund av särskilda förhållanden ändrats från att vara en skyddstull till att bli en finanstull. Man behöver nämligen i detta fall icke befara, att en ändring skall medföra någon inre rubbning av förhållandet mellan olika områden av det ekonomiska livet och kan därför behandla berörda tullsats uteslutande från statsfinansiella och sociala synpunkter.

På grund av det beklagliga förhållandet, att den inhemska skörden 1924 blev vida mindre än beräknat, har det senast antydda läget inträtt i fråga om brödspannmålen. Endast mycket små mängder svensk spannmål finnas för närvarande i marknaden, och jordbrukarna själva nödgas i vida större utsträckning än under normala år för eget behov inköpa spannmål och produkter därav. Då den svenska skördens otillräcklighet sammanfallit med en stark knapphet på spannmål i den internationella marknaden, har en enahanda stegring av spannmålspriset ägt rum under det senaste halvåret. Prisstegringen har visserligen motvägts genom återinträdandet av konkurrens på kvarnområdet, som i hög grad sammanpressat marginalen mellan spannmåls- och mjölpriset, men den har det oaktat genom sin betydande storlek medfört en märkbar ökning av levnadskostnaderna.

Prisutvecklingen på spannmål från den 1 maj 1924 till den 15 jan. 1925 framgår av nedanstående sammanställning:

Dag och år	Svensk spannmål		La Plata	Nordamerikansk	
	Vete	Råg	vete Barletta Russo	Manitoba nr 1	Råg nr 2
1/5 1924	18.50	15.—	20.—	21.75	17.20
15/5	18.75	16.—	20.20	21.75	17.20
1/6	18.75	16.—	20.—	22.30	17.30
15/6	18.75	16.—	20.—	23.25	18.50
1/7	20.—	16.25	21.70	23.80	18.70
15/7	20.—	16.50	23.40	25.40	19.20
1/8	20.50	17.50	25.40	28.—	20.90
15/8	21.—	18.—	24.50	27.40	19.90
1/9	21.—	19.—	24.60	26.95	20.60
15/9	22.—	21.—	25.90	27.55	21.45
1/10	26.—	24.—	27.—	29.70	26.70
15/10	27.—	26.—	27.90	30.90	27.30
1/11	26.—	25.—	27.40	29.—	25.10
15/11	27.50	26.50	29.—	31.80	27.70
1/12	27.25	26.25	28.50	31.20	27.30
15/12	27.25	26.—	29.40	32.—	28.—
1/1 1925	28.25	27.50	30.85	35.—	30.—
15/1	29.25	28.50	31.10	35.60	30.—

Stegring:

1/5—24—					
15/1—25	10.75	13.50	11.10	13.85	12.80
Procent:	58.1	90	55.5	63.7	74.4

Priset för svensk spannmål är Lantbrukssällskapets noteringar. — Priset för La Plata och Amer. spannmål är beräknat förtullat fritt Stockholm. — Vid vissa tillfällen har Amer. och La Plata spannmål kunnat importeras från Hamburg till något lägre priser än de angivna.

Då, såsom ovan sagts, spannmålstullen på grund av den felslagna skörden förvandlats till en finanstull, som hårt trycker alla samhällsgrupper, synes det oss vara fullt motiverat att intill nästa svenska skörd, närmare bestämt för tiden intill den 1 aug. 1925, upphäva denna tull. Därav komma i nuvarande läge de svenska spannmålsproducenterna i stort sett icke att lida något men, utan tvärtom att liksom övriga medborgare draga fördel. Problemet kan i varje fall för närvarande ses nästan uteslutande ur statsfinansiell synpunkt. Frågan, huruvida det statsfinansiella läget medger spannmålstullens upphävande under några månader innevarande år, torde

emellertid ej vara särskilt svarbedömd. Genom den oberäknat starka importen av spannmål under den redan förflutna delen av budgetåret torde tullinkomsten av denna vara ha blivit väsentligt mycket högre än under motsvarande period normala skördeår och följaktligen innevarande budgetårs beräknade inkomster av spannmålstull redan nu vara någorlunda säkerställda.

Det enda verkliga skäl, som talar mot en temporär tullfrihet, är de olägenheter, som alltid följa med täta förändringar i tulltaxan. I detta speciella fall torde dock svårigheterna kunna lösas därigenom, att tullrestitution beviljas å den vid tullfrihetens inträdande inom landet befintliga importerade spannmålen och å mjöl, förmalt av sådan spannmål, och å andra sidan efterbeskattning företages å den utländska spannmål och det mjöl därav, som vid tullfrihetens upphörande ligger i lager inom landet. Genom dessa åtgärder förhindras på ett effektivt sätt all spekulation från importörernas sida i tullförändringarna.

Om tullen å spannmål borttages, bör givetvis en jämkning nedåt av den del av mjöltullen, som är avsedd att utgöra skydd för den inhemska kvarnindustrien, vara befogad. Dess storlek anse sig dock motionärerna ej kunna bedöma. Vi ha emellertid genom påpekandet velat fästa bevillningsutskottets uppmärksamhet på denna sak.

Med hänvisning till vad här anförts, få vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta:

- a) tullfrihet intill den 1 augusti 1925 å spannmål, omalen, råg och vete;
- b) lämplig jämkning i kvarnskyddet för mjöl av råg och vete; samt
- c) restitution av tullen å vid tullfrihetens ikraftträdande inom landet befintlig importerad och förtullad omalen spannmål — råg och vete — samt av sådan spannmål vid svenska kvarnar framställt mjöl, resp. efterbeskattning av vid tullfrihetens upphörande inom landet befintlig importerad spannmål och mjöl av utländsk spannmål.

Stockholm den 22 januari 1925.

Anders Örne.

A. J. Bårg.

Edv. Björnsson.